

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА З ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ». МОДУЛЬ 3.

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)
для студентів стоматологічного факультету

спеціальності 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)
освітнього рівня Другий (магістерський)
(назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми Освітньо-професійна програма «Лікар-стоматолог»
(шифр, назва освітньої програми)
спеціалізації _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

статус обов'язкова

Розробники:

Іванова Валентина Альбертівна, асистент кафедри стоматології №1.

Викладачі:

Волошин Владислав Олександрович, к. мед. н., доцент, доцент кафедри стоматології №1;
Соболь Олена Геннадіївна, асистент кафедри стоматології №1.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри стоматології №1
Протокол від 31.08.2023 р. №1.

Завідувач кафедри

(підпис)

О. А. Удод

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми _____ Освітньо-
професійна програма «Лікар-стоматолог»

(назва освітньої програми)

31.08.2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

О. А. Удод

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол №__

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Виробнича лікарська практика з хірургічної стоматології</i>		
<i>Статус дисципліни</i>	Обов'язкова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг: кредитів / годин</i>	22/600	-
<i>Курс</i>	4	-
<i>Семестр</i>	8	-
<i>Кількість змістових модулів за розподілом</i>	-	-
<i>Обсяг кредитів</i>	3	-
<i>Обсяг годин, в тому числі</i>	90	-
<i>Аудиторні</i>	-	-
<i>Модульний контроль</i>	-	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	90	-
<i>Форма семестрового контролю</i>	ПМК	-

Навчальна дисципліна «Виробнича лікарська практика» у здобувачів освіти 4 курсу складається із 3 змістовних модулів тривалістю 300 годин, що складає 10 кредитів:

Модуль 1 - «Терапевтична стоматологія»

Модуль 2 - «Ортопедична стоматологія»

Модуль 3 - «Хірургічна стоматологія».

Послідовність проходження практики визначається відповідальними керівниками від профільної кафедри і може змінюватися відповідно до виробничої доцільності. Тривалість робочого дня студента на виробничій практиці регламентується Кодексом законів про працю України і складає 36 годин/тиждень.

Виробнича лікарська практика з хірургічної стоматології є перевіркою та закріпленням знань і практичних навичок, отриманих студентами відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

1. Загальні положення

Виробнича практика студентів вищих навчальних закладів є обов'язковою компонентом підготовки фахівців з вищою освітою і галузевих стандартів вищої освіти України.

Організація та проведення виробничої практики в Донецькому національному медичному університеті (ДНМУ) регламентується:

- Законом України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р.;
- Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти України № 351 від 20.12.1994 р.);
- Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я №179 від 03.10.1995 р.;
- вимогами Міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015;
- Положенням про організацію і проведення практики студентів в ДНМУ, введеним в дію наказом № 675 від 24.12.2021 р.;
- програмами практичної підготовки (наскрізної програми практики), робочою програмою виробничої практики для здобувачів спеціальності 221 «Стоматологія».

У зв'язку з виникненням форс-мажорних обставин, пов'язаних з агресією РФ та введенням воєнного стану в Україні, відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України № 2102-IX від 24.02.2022 р., Указу Президента України 26 липня 2023 року № 451/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України № № 451/2023 від 26.07.2023 р. виробнича лікарська практика проводиться у імітаційно-дистанційному форматі.

Відповідно до «Положення про дистанційне навчання в «Донецькому національному медичному університеті» затвердженого 03.11.2020 р., протокол №4, виробнича практика у дистанційному форматі навчання в Донецькому національному медичному університеті (далі - Університеті) здійснюється шляхом використання освітньої платформи для дистанційного навчання на базі G Suite for Education від компанії Google (далі - Платформа) та за допомогою інших програмних продуктів та онлайн-сервісів.

Технічне та інформаційно-технологічне забезпечення, організація і підтримка Платформи в Університеті здійснюється відділом дистанційного навчання за підтримки інформаційно-телекомунікаційного відділу, відділу контролю якості освіти та навчального відділу.

2. Мета та завдання виробничої практики

Відповідно до навчального плану проходження виробничої лікарської практики для студентів 4 курсу стоматологічного факультету передбачено в тому випадку, коли студентом набуті знання з основних клінічних дисциплін: пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики ортопедичної та пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології; терапевтичної, ортопедичної та хірургічної стоматології, а також профілактики стоматологічних захворювань.

Метою виробничої лікарської практики з хірургічної стоматології є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих при вивченні базових та фахових дисциплін, вдосконалення знань з роботи лікаря терапевта-стоматолога, отриманих студентами відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

Проходження виробничої лікарської практики передбачає самостійне засвоєння основних маніпуляцій, засвоєння та закріплення алгоритмів практичних навичок, заповнення основної звітної документації, індивідуальної роботи під контролем базового керівника та підготовки до підсумкового контролю знань. На підставі кінцевих цілей сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети проходження виробничої практики.

Основними завданнями проходження виробничої практики є:

- визначати зміст організації роботи хірургічному відділенню стоматологічної поліклініки, дотримуватися лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режиму.
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця.
- вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (амбулаторну карту стоматологічного пацієнта, щоденник обліку виконаної роботи).
- ознайомитися із веденням обліково-звітної документації лікаря стоматолога-хірурга, виписувати рецепти і знати вимоги до умов зберігання медикаментозних препаратів, пояснювати механізм впливу під час їх застосування.
- застосовувати основні принципи асептики, антисептики, знеболювання.

- проводити комплексне обстеження стоматологічного хворого в клініці хірургічної стоматології.
- аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого в клініці хірургічної стоматології.
- визначити основні синдроми і симптоми при запальних захворюваннях та пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки.
- обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз в клініці хірургічної стоматології.
- обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в клініці хірургічної стоматології.
- проводити диференціальну діагностику захворювань в клініці хірургічної стоматології.
- ставити остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці хірургічної стоматології.
- трактувати етіологію, патогенез та морфологічні зміни на різних етапах розвитку хвороби, структурні основи видужання, ускладнень та наслідків хвороб щелепно-лицевої ділянки.
- виявляти різні клінічні варіанти найбільш поширених ускладнень захворювань у клініці хірургічної стоматології.
- визначати характер лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- визначати характер, принципи режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу.
- проводити лікування основних стоматологічних захворювань в клініці хірургічної стоматології за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу.
- діагностувати невідкладні стани в клініці хірургічної стоматології.
- надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці хірургічної стоматології.
- інтерпретувати вплив факторів навколишнього середовища на загальне та стоматологічне здоров'я населення.
- планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

Згідно з вимогами Стандарту практика «Виробнича лікарська практика з терапевтичної стоматології» забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

-інтегральна:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

-загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність спілкуватися іншою мовою.
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати автономно.
- вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
- здатність до вибору стратегії спілкування.
- здатність працювати у команді.
- навички міжособистісної взаємодії.
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- навички здійснення безпечної діяльності.
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
- прагнення до збереження навколишнього середовища.
- здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

-спеціальні:

- збирання медичної інформації про стан пацієнта.
- оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
- встановлення клінічного діагнозу стоматологічного захворювання.
- діагностування невідкладних станів.
- планування та проведення заходів із профілактики стоматологічних захворювань.
- визначення характеру та принципів лікування стоматологічних захворювань.
- визначення необхідного режиму праці та відпочинку, дієти при лікуванні стоматологічних захворювань.
- виконання медичних та стоматологічних маніпуляцій.
- проведення лікування основних стоматологічних захворювань.
- оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- ведення медичної документації.
- опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

4. Організація і керівництво практикою

Відповідальним за організацію і проведення «*Виробничої лікарської практики з стоматології*» на факультеті є декан факультету. Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики здійснює завідувач кафедри стоматології №1, який призначає керівника практики. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється викладачами – керівниками практики від кафедри.

Послідовність проходження практики визначається відповідальними керівниками від профільної кафедри і може змінюватися відповідно до виробничої доцільності. Студенти виконують програму практики за керівництвом викладачів-кураторів відповідно до складеного розкладу. Проходження виробничої практики відбувається на Платформі в дистанційному курсі «Виробнича практика» в режимі онлайн тощо. Google клас створюється на кожну окрему академічну групу.

У зв'язку з тимчасовими обмеженнями організації освітнього процесу (воєнний стан тощо) та неможливості контакту студентів з хворими на профільних циклах кафедри, задіяних у виробничій практиці, керівник виробничої практики від університету зобов'язаний:

- організувати та провести зустрічі зі здобувачами на початку практики через електронні засоби комунікацій;
- провести вступний інструктаж з охорони праці, розробленого в ДНМУ відповідно до вимог Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони

праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 18.04.2006 р. №304.

- надати навчально-методичну документацію з організації та проведення практики;
- розробити план заходів для адаптованого моделювання робочого місця практиканта;
- надати студентам-практикантам необхідні документи: програми, щоденники, методичні вказівки, перелік навичок для вивчення та засвоєння програми практики (по кожному з розділів практики в Е-форматі);
- систематично надавати консультації студентам щодо оформлення щоденників практики з предмету в залежності від програми практики, що повинні включати опис віртуального хворого (враховуючі основні нозологічні одиниці з предмету) у вигляді ситуаційних або візуалізованих завдань, що повинні включати дані об'єктивного обстеження, план лабораторних та інструментальних досліджень, попередній діагноз, результати проведеної диференційної діагностики з подальшим формуванням клінічного діагнозу, план лікувально-профілактичних заходів;
- повідомити студентів про систему звітності з практики;
- підготувати звіт завідувачу кафедри, декану факультету про результати проведення практики із зауваженнями і можливими пропозиціями щодо поліпшення практики студентів в дистанційному форматі.

В якості посібників надаються посилання на джерела навчальної літератури кафедри (основної, допоміжної), методичні вказівки з предмету, алгоритми виконання практичних навичок (бажано із відео контентом – You Tube, власне навчальне відео), винесених для опрацювання під час проходження виробничої практики, лекції, навчальні фільми, тощо.

Підсумковий контроль засвоєння модуля виробничої практики проводиться після завершення проходження практики в останній день практики. Підсумковий модульний контроль проводиться викладачами профільних кафедр у присутності керівника виробничої практики у дистанційному форматі на Платформі.

Самостійна робота складається в отриманні студентами знань в межах цілей, визначених в освітньо-професійній програмі (ОПП) підготовки спеціаліста за спеціальністю «Стоматологія» 221, написанні рефератів, вирішення ситуаційних завдань, заповнення звітної документації (щоденника та підсумкового звіту за виконану протягом виробничої практики роботу), підготовки до підсумкового модульного контролю. Мета самостійної роботи - прищепити студентам здатність самостійного розв'язання проблемних завдань зростаючого рівня складності. Роль викладача, як керівника виробничої практики, полягає у створенні умов для самостійності у вирішенні студентами поставленої проблеми. Про виконання програми практики, яка проводиться в дистанційному форматі, студенти звітують базовому керівнику через електронні засоби комунікацій.

Під час засвоєння студентом програми практики викладач-куратор практики з терапевтичної стоматології оцінює: звітну документацію - щоденник практики з виконаними індивідуальними завданнями; якість засвоєння алгоритмів практичних навичок; правильність та послідовність дій при виконанні навичок під час вирішення ситуаційних задач умовного пацієнта; правильність постановки діагнозу та проведеної диференційної діагностики, планів обстеження, лікування та профілактичних заходів при вирішенні завдань з захворюваннями твердих тканин зубів. Електронний екземпляр щоденника та звіт студента з практики подаються на кафедру.

В останній день практики за участю всіх студентів курсу та комісії звітна конференція з проведення підсумкового модульного контролю відбувається на відкритому засіданні в дистанційному режимі.

Оцінка успішності студента за виробничу практику є рейтинговою і виставляється за

багатобальною шкалою з урахуванням поточної успішності та підсумкового модульного контролю і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні, згідно «Положення про організацію і проведення практики студентів ДНМУ (наказ №675 від 24.12.2021 р.).

Підсумки оцінки за практику оголошуються студентам в день проведення онлайн-засідання та вносяться до відомостей обліку успішності з виробничої практики. Результат надається в деканат стоматологічного факультету відповідальному з виробничої практики.

5. Результати виробничої практики

визначаються типовими і наскрізними програмами, які розробляються і затверджуються Міністерством охорони здоров'я України. Згідно цих програм студенти під час лікарської практики з хірургічної стоматології мають засвоїти перелік практичних навичок, умінь і знань. У хірургічному відділенні стоматологічної лікарні студенти виконують обов'язки помічника лікаря-стоматолога. Студенти працюють під контролем кураторів на базах відповідно до складеного завідувачем відділенням розкладом.

Проходження виробничої лікарської практики з хірургічної стоматології закладає фундамент для формування у подальшому практичної частини програмних результатів навчання згідно з Стандартом вищої освіти України додипломної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 221 «Стоматологія»:

- аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у фаховій діяльності.
- збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.
- виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми.
- за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.
- призначати та аналізувати лабораторне, функціональне та/або інструментальне обстеження пацієнтів із стоматологічним захворювання для проведення диференційної діагностики захворювань.
- визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- встановлювати діагноз невідкладних станів у лікувальній установі.
- планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
- аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
- визначати характер лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

- визначати характер, принципи режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу.
- проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу.

Засвоївши дисципліну «Хірургічна стоматологія» студент повинен **знати:**

- показання до застосування інфільтраційного та основних способів провідникового знеболення в щелепно-лицевій ділянці та вміння їх виконувати.
- типові та атипові видалення зубів, розтин підокісних абсцесів.
- особливості проведення загального знеболення в щелепно-лицевій ділянці та запропонувати їхню методику в окремих ситуаціях.
- надання невідкладної допомоги в разі настання невідкладних станів у практиці хірурга-стоматолога.
- диференційну діагностику флегмон щелепно-лицевої ділянки, скласти план їхніх оперативних і неоперативних методів лікування.
- шляхи розповсюдження одонтогенного запального процесу в разі їхнього ускладнення на медіастиніти, флебіти вен обличчя та печеристого синусу, абсцесу головного мозку, запропонувати необхідні методи обстеження, діагностики та лікування цих ускладнень і рекомендувати їхню профілактику.
- рентгенологічні зміни в разі запалення СНЩС, гайморових пазух, слинних залоз (даних УЗД), накреслити проведення необхідних лікувальних та профілактичних засобів.
- диференційну діагностику типових рис клінічного перебігу доброякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки та запропонувати в залежності від виду пухлини, її локалізації та розміру необхідне оперативне лікування.
- особливості клінічних проявів первинних злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки, методи їх діагностики, запропонувати схему лікування.
- шляхи та рівні метастазування злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки, вибрати метод оперативного лікування в залежності від локалізації та поширення регіонарних метастазів.
- особливості невогнепальних та вогнепальних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки,
- методики зупинки кровотечі з рани шляхом притискання магістральних судин шиї, тампонади рани, накладанням дав'ячої пов'язки.
- необхідності проведення протишокових дій у постраждалих з невогнепальними та вогнепальними пошкодженнями щелепно-лицевої ділянки.
- методики транспортної іммобілізації у хворих з переламом кісток лицевого скелету стандартні шини.
- клініку вроджених та набутих дефектів і деформації щелепно-лицевої ділянки,
- строки і методики вроджених та набутих дефектів і деформації щелепно-лицевої ділянки лікування, післяопераційного супровіду.

Вміти:

- зібрати та аналізувати скарги хворого та анамнез при запальних захворюваннях, пошкодженнях та пухлинах щелепно-лицевої ділянки.
- провести основні та призначити додаткові методи обстеження обстеження хворого з запальними захворюваннями, пошкодженнями та пухлинами щелепно-лицевої ділянки.

- аналізувати отримані результати обстеження.
- описати рентгенограму зубів та кісток щелепно-лицевої ділянки.
- поставити попередній діагноз.
- провести диференційну діагностику захворювань щелепно-лицевої ділянки.
- направити хворого на консультацію лікарів інших спеціальностей.
- поставити заключний діагноз;
- оформити амбулаторну карту хворого, листок непрацездатності при необхідності, довідку про стан здоров'я хворого, виписку із амбулаторної карти.
- призначити лікування ускладнень після видалення зуба (альвеоліт, альвеолоневрит, неврит та ін.), призначити лікування ускладнень знеболювання (гематома, післяін'єкційні інфільтрати, контрактури та ін.).
- надати невідкладну допомогу при непритомності, колапсі, епілептичному випадку, анафілактичному шоці.
- провести хірургічне лікування періодонтиту (видалення зуба, резекцію верхівки кореня, гемісекцію, ампутацію, коронорадикулярну сепарацію, реплантацію), періоститу, перикороніту, абсцесу м'яких тканин ЩЛД, травматичних пошкоджень.
- проаналізувати віддалені результати лікування захворювань щелепно-лицевої ділянки.
- проводити бесіди, лекції на санітарно-просвітницьку тему.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Кількість годин		
	денна форма		
	усьог о	у тому числі	
Ауд		СРС	
Модуль 1. Виробнича лікарська практика з хірургічної стоматології.			
Тема 1. Структура і організація хірургічної стоматологічної населенню України. Ознайомлення з роботою лікаря хірурга-стоматолога. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності анатоμο-фізіологічних особливостей будови щелепно-лицевої ділянки.	7,5	-	7,5
Тема 2. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності анатоμο-фізіологічних особливостей будови щелепно-лицевої ділянки.	7,5	-	7,5
Тема 3. Методи обстеження хворого. Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта з хірургічною стоматологічною патологією. Суб'єктивні і об'єктивні методи діагностики.	7,5	-	7,5
Тема 4. Стоматологічний інструментарій рекомендований для виконання хірургічних маніпуляцій у порожнині рота.	7,5	-	7,5
Тема 5. Санітарно-епідемічні вимоги роботи лікаря хірурга-стоматолога.	7,5	-	7,5
Тема 6. Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній та нижній щелепах.	7,5	-	7,5
Тема 7. Методики типового видалення зубів на верхній та нижній щелепах. Показання та протипоказання до оперативного втручання в амбулаторній хірургічній стоматологічній практиці.	7,5	-	7,5
Тема 8. Методики атипового видалення зубів на верхній та нижній	7,5	-	7,5

щелепах. Показання та протипоказання до оперативного втручання в амбулаторній хірургічній стоматологічній практиці.			
Тема 9. Методика проведення оперативних втручань: періостотомії при підокісному абсцесі, альвеолотомія, резекція верхівки кореня, гемісекція, короно-радикулярна сепарація.	7,5	-	7,5
Тема 10. Методика обстеження та оперативних втручань у хворих з травматичними ушкодженнями щелепно-лицевої ділянки.	7,5	-	7,5
Тема 11. Ускладнення при видаленні зубів (кровотеча, альвеоліт, альвеолоневрит). Їх лікування та профілактика та травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки (келоїдні рубці, травматичний остемієліт, травматичний верхньощелепний синусит та ін.). Алгоритм дій хірурга-стоматолога на амбулаторному прийомі.	7,5	-	7,5
Тема 12. Післяопераційне лікування хворих із травматичними ушкодженнями та запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки.	7,5	-	7,5
Підсумковий контроль.	-	-	-
Усього	90	16	44

Теми лекцій, семінарських занять – не передбачено навчальним планом.

5. Програма навчальної дисципліни

Програма виробничої практики представлена одним модулем:

Модуль 3. «Виробнича практика з хірургічної стоматології»:

Тема 1. Структура і організація хірургічної стоматологічної населенню України. Ознайомлення з роботою лікаря хірурга-стоматолога. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності анатомо-фізіологічних особливостей будови щелепно-лицевої ділянки.

Тема 2. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності анатомо-фізіологічних особливостей будови щелепно-лицевої ділянки.

Тема 3. Методи обстеження хворого. Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта з хірургічною стоматологічною патологією. Суб'єктивні і об'єктивні методи діагностики.

Тема 4. Стоматологічний інструментарій рекомендований для виконання хірургічних маніпуляцій у порожнині рота.

Тема 5. Санітарно-епідемічні вимоги роботи лікаря хірурга-стоматолога.

Тема 6. Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній та нижній щелепах.

Тема 7. Методики типового видалення зубів на верхній та нижній щелепах. Показання та протипоказання до оперативного втручання в амбулаторній хірургічній стоматологічній практиці.

Тема 8. Методики атипового видалення зубів на верхній та нижній щелепах. Показання та протипоказання до оперативного втручання в амбулаторній хірургічній стоматологічній практиці.

Тема 9. Методика проведення оперативних втручань: періостотомії при підокісному абсцесі, альвеолотомія, резекція верхівки кореня, гемісекція, короно-радикулярна сепарація.

Тема 10. Методика обстеження та оперативних втручань у хворих з травматичними ушкодженнями щелепно-лицевої ділянки.

Тема 11. Ускладнення при видаленні зубів (кровотеча, альвеоліт, альвеолоневрит). Їх лікування та профілактика та травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки

(келоїдні рубці, травматичний остемієліт, травматичний верхньощелепний синусит та ін.).
Алгоритм дій хірурга-стоматолога на амбулаторному прийомі.

Тема 12. Післяопераційне лікування хворих із травматичними ушкодженнями та запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки.

Основні етапи становлення та розвитку хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії, роль вітчизняних вчених. Хірургічна стоматологія і щелепно-лицева хірургія як медичні дисципліни і завдання. Місце хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії серед інших медичних дисциплін. Взаємозв'язок їх з іншими розділами медицини, стоматології. Стоматологічні наукові школи в Україні, СНД, світі, їх внесок у розвиток хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії.

Сучасні принципи організації хірургічної стоматологічної та щелепно-лицевої допомоги населенню в містах і сільській місцевості.

Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності анатомо-фізіологічних особливостей будови щелепно-лицевої ділянки. Оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

Збір суб'єктивних даних хворого: Скарги на момент звернення до медичної установи. Анамнез хвороби: розвиток захворювання, його динаміка, попереднє лікування. Анамнез життя: спадкові, перенесені та супутні захворювання, шкідливі звички - вживання наркотиків, алкогольних напоїв, паління; спадковість, алергологічний анамнез. Об'єктивне обстеження: загальний стан, свідомість. Обстеження органів і систем у стаціонарі. Обстеження щелепно-лицевої ділянки. Огляд обличчя. Пальпація. Огляд органів та м'яких тканин порожнини рота, обстеження зубів. Загальноклінічні, лабораторні та спеціальні методи дослідження. Дослідження функції рухових і чутливих нервів. Обстеження слинних залоз та їх проток, скронево-нижньощелепних суглобів, лімфатичного апарату обличчя та шиї. Встановлення характеру та величини дефектів і деформацій тканин обличчя і порожнини рота, стан навколишніх тканин. Оцінка ступеня, анатомічних, функціональних і естетичних порушень. Об'єктивні методи дослідження із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні: рентгенографія, томографія, панорамна рентгенографія і пантомографія. Застосування штучного контрастування. Комп'ютерна та магнітно-резонансна томографія, радіоізотопна, ультразвукова діагностика, дистанційна та контактна термографія. Морфологічні методи: цитологічне дослідження відбитків, зішкрябів, пункційного матеріалу; гістологічне дослідження біопсійного матеріалу. Методи функціональної діагностики: рео-, поляро- та електроміографія, електроодонтодіагностика. Застосування комп'ютерів у діагностиці: розшифрування рентгенограм, планування операцій, результатів лікування. Обсяг обстеження хворих з патологією щелепно-лицевої ділянки під час лікування в умовах поліклініки та стаціонару, участь суміжних спеціалістів в обстеженні.

Критерії вибору стоматологічних інструментарій рекомендований для виконання хірургічних маніпуляцій у порожнині рота. Критерії вибору леза скальпеля, голкотримача та ін. Особливості використання ротаційних інструментів у хірургічній стоматології. Методика використання хірургічної голки, голкотримача та шовного матеріалу.

Асептика і антисептика при операціях на обличчі та в порожнині рота. Підготовка ротової порожнини до операції. Обробка операційного поля. Стерилізація інструментів і перев'язувального матеріалу, матеріалу для накладання швів (шовк, кетгут, нитки із синтетичних матеріалів). Підготовка рук хірурга до операції. Особливості догляду за амбулаторними та стаціонарними хворими із запальними захворюваннями, пошкодженнями та після планових оперативних втручань в щелепнолицевій ділянці, їх харчування. Внутрішньогоспітальна інфекція в стоматологічній поліклініці та щелепно-лицевому стаціонарі, шляхи передачі інфекції. Захист пацієнтів і медичного персоналу від госпітальної інфекції, вірусного гепатиту, ВІЛ-інфекції та інших.

Знеболення при хірургічних втручаннях на нижній щелепі. Регіональне (стовбурове) знеболення. Методика виключення гілок трійчастого нерва (мандибулярна та торусальна анестезія, ментальна, щічна та язикова, туберальна, піднебінна, різцева, інфраорбітальна. Внутрішньо- і зовнішньоротові способи знеболення. Показання і протипоказання до застосування. Помилки, ускладнення, їх профілактика та лікування. Поєднання провідникового та інфільтраційного знечулення при оперативних втручаннях на щелепно-лицевій ділянці, операціях видалення зубів.

Підокісна анестезія, показання, методика, ускладнення. Інтралігаментарна анестезія, показання, методика, переваги та недоліки, ускладнення. Внутрішньопульпарна анестезія, показання, методика, ускладнення. Внутрішньокісткова анестезія, показання, методика, ускладнення. Помилки та ускладнення при місцевому знечуженні: введення тканинних отрут, пошкодження нервів і судин, м'язів, інфікування, інші. Помилки та ускладнення при місцевому знеболенні. Післяін'єкційне зведення щелеп.

Видалення зубів. Інструменти для видалення зубів, їх будова та принципи роботи.

Видалення зубів як оперативне втручання із своєрідним операційним полем і операційною технікою. Показання та протипоказання до операції видалення зубів. Особливості підготовки хворого і проведення операції у хворих із змінами серцево-судинної системи, захворюваннями крові та іншими системними порушеннями, у вагітних і дітей.

Типове видалення зубів: Підготовка операційного поля. Методика видалення зуба з урахуванням анатомічних умов, будови та механізму дії інструментів. Розміщення та положення лікаря і хворого при видаленні зубів. Інструментарій для видалення зубів. Види щипців, елеваторів, їх будова, механізм роботи, призначення. Видалення зубів щипцями. Окремі етапи видалення зубів щипцями. Особливості видалення окремих груп зубів та коренів. Техніка та механіка застосування елеваторів різних типів.

Атипове видалення зубів: показання, методика, знеболення, інструментарій.

Обробка рани після видалення зуба і догляд за нею. Особливості загоєння альвеоли. Показання до застосування та методика альвеолоектомії за допомогою бормашини.

Ускладнення під час видалення зубів і коренів. Попадання зуба в дихальні шляхи та травний канал. Перелом і вивих сусідніх зубів. Відлом частин альвеолярного паростка, перелом і вивих щелеп. Пошкодження дна верхньощелепної пазухи і проштовхування в неї кореня зуба. Кровотеча під час видалення зуба, їх профілактика. Лікувальна тактика при цих ускладненнях, їх профілактика.

Ускладнення після видалення зуба. Кровотеча. Етіологія. Засоби зупинення кровотечі з рани м'яких тканин і кісток. Хірургічні, фармакологічні і біологічні методи боротьби з післяопераційною кровотечею. Післяопераційний лунковий біль. Альвеоліт, причини виникнення, профілактика. Лікування інших післяопераційних ускладнень.

Операції: резекція верхівки кореня зуба, гемісекція, ампутація кореня зуба, реплантація, трансплантація зуба та інші. Операція реплантації зубів (види операцій, методика видалення і обробка зуба). Особливості зрощення після реплантації. Показання до операції та техніка її виконання на різних групах зубів. Можливі ускладнення і прогноз. Особливості оперативних втручань на обличчі та в порожнині рота: типові розтини для підходу до органів із урахуванням будови шкіри, розташування нервів, великих судин, жувальних та м'язів. Види швів: вузловий, занурений, косметичний, розвантажувальний, пластинковий. Заходи щодо запобігання утворенню грубих рубців.

Основи техніки оперативних втручань на альвеолярних паростках і щелепних кістках. Розтин кістки бором, диском, дротяною пилкою. Розкриття порожнин у кістках. З'єднання розрізаної кістки. Сучасні способи лікування хвороб порожнини рота, щелеп, м'яких тканин обличчя з використанням лазерних пристроїв, кріодеструкції та ультразвуку, їх дія на тканини.

Причини травматизму, його профілактика, статистика пошкоджень щелепно-лицевої ділянки мирного та військового часу, їх класифікація. Загальна характеристика і особливості пошкоджень обличчя.

Збір суб'єктивних даних хворого. Особливості суб'єктивного обстеження хворих із травматичними ушкодженнями ЩЛД. Зовнішньоротове обстеження хворих із травматичними ушкодженнями ЩЛД. Внутрішньоротове обстеження хворих із травматичними ушкодженнями ЩЛД. Інтерпретація променевих методів обстеження хворих із травматичними ушкодженнями ЩЛД. Встановлення показів до госпіталізації хворих із травматичними ушкодженнями ЩЛД. Діагностика пошкодження суміжних органів і систем у хворих із травматичними ушкодженнями ЩЛД. Обсяг обстеження хворих з патологією щелепно-лицевої ділянки під час лікування в умовах поліклініки та стаціонару, участь суміжних спеціалістів в обстеженні.

Травма м'яких тканин ЩЛД. Хірургічна обробка ран обличчя. Види швів. Травми зубів.

Імобілізація зубів. Її способи. Переломи щелеп. Тимчасова та постійна імобілізація. Її види. Міжзубне лігатурне зв'язування, стандартні транспортні пов'язки. Ортопедичні методи фіксації щелеп. Види шин. Назубні шини, їх види. Зубо ясенні шини. Наясенні шини покази до їх використання. Хірургічні методи фіксації відламків щелеп. Остеосинтез, його види. Покази та протипокази до проведення остеосинтезу. Хірургічно-ортопедичні методи фіксації відламків. Їх види, покази та протипокази.

Ускладнення під час видалення зубів і коренів. Попадання зуба в дихальні шляхи та травний канал. Перелом і вивих сусідніх зубів. Злам частин коміркового відростку, перелом і вивих щелеп. Пошкодження дна верхньощелепної пазухи і проштовхування в неї кореня зуба. Кровотеча під час видалення зуба, їх профілактика. Лікувальна тактика при цих ускладненнях, їх профілактика. Ускладнення після видалення зуба. Кровотеча. Етіологія. Засоби зупинення кровотечі з рани м'яких тканин і кісток. Хірургічні, фармакологічні і біологічні методи боротьби з післяопераційною кровотечею. Післяопераційний комірковий біль. Альвеоліт, причини виникнення, профілактика. Лікування інших післяопераційних ускладнень. Хірургічні втручання на комірковому відростку з метою підготовки до ортопедичного лікування.

Загальні принципи репарації тканин. Загоювання ран первинні та вторинним натягом. Особливості роботи із гнійними ранами. Види загоювання кісток. Терміни імобілізації при переломах щелеп. Види загоювання вивихнутих зубів. Терміни імобілізації. Особливості харчування пацієнтів із травмою ЩЛД.

Тема 8. Підсумковий контроль.

6. Контроль навчальних досягнень.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Критерії оцінки самостійного опанування практичними навичками під час проходження практики в балах відповідно переліку визначеному в Підсумковому звіті в балах:

«5» балів - отримує студент, який письмово виклав запроповану кількість маніпуляцій та ґрунтовно описав їх на достатньо високому теоретичному рівні.

«4» балів - отримує студент, який письмово виклав запроповану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому несуттєві помилки.

«3» балів – отримує студент, який письмово виклав запроповану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки.

«2» балів - отримує студент, який письмово виклав запроповану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому грубі суттєві помилки.

Санітарно-просвітницька робота (випуск санітарних бюлетенів, проведення бесід, реферати) оцінюються як індивідуальна робота студента.

Поточна успішність дорівнює середньому арифметичному середніх оцінок за практичні заняття та самостійну роботу (ведення щоденника, робота у відділеннях). Бал визначається згідно таблиці:

Середній бал поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою	Бали за поточну успішність після конвертації середнього балу	Середній бал поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою	Бали за поточну успішність після конвертації середнього балу
2,00	0	3,55	85
2,05	49	3,60	86
2,10	50	3,65	87
2,15	52	3,70	89
2,20	53	3,75	90
2,25	54	3,80	92
2,30	55	3,85	93
2,35	56	3,90	94
2,40	58	3,95	95
2,45	59	4,00	96

2,50	60	4,05	97
2,55	61	4,10	98
2,60	62	4,15	99
2,65	64	4,20	101
2,70	65	4,25	102
2,75	66	4,30	103
2,80	67	4,35	104
2,85	69	4,40	106
2,90	70	4,45	107
2,95	71	4,50	108
3,00	72	4,55	109
3,05	73	4,60	110
3,10	74	4,65	111
3,15	75	4,70	113
3,20	77	4,75	114
3,25	78	4,80	115
3,30	79	4,85	116
3,35	80	4,90	118
3,40	82	4,95	119
3,45	83	5,00	120
3,50	84		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліку, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності та підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за багатобальною шкалою з використанням прийнятих в Університеті та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Знання студентів повинні бути оцінені на кожному занятті (з кожної теми). При цьому на одному занятті студент може отримати кілька оцінок за різні види діяльності (усна відповідь, практичні навички та вміння, письмовий або комп'ютерний контроль тощо).

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Перерахунок у бали здійснюється перед підсумковим модульним контролем (або на останньому занятті для дисциплін, формою контролю яких є залік).

Перед підсумковим модульним контролем на підставі оцінок за традиційною шкалою, виставлених під час вивчення модуля (за кожне заняття та за індивідуальне завдання), обчислюється середнє арифметичне (СА) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми. Отримана величина конвертується у бал за багатобальною шкалою таким чином:

Шкала	200 балів
-------	-----------

Дисципліни, що завершуються ПМК	СА : 5 x 120
Дисципліни, що завершуються заліком	СА : 5 x 200

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 10-12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

6.4. Орієнтовний перелік питань для модульного контролю.

Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю модуля «Виробнича практика з хірургічної стоматології»:

1. Історія створення і організація хірургічної стоматологічної допомоги. Забезпечення, документація амбулаторного стоматологічного кабінету і відділення, знайомство зі структурою відділення щелепно-лицевої хірургії у клінічній лікарні. Методика обстеження порожнини рота, щелеп, обличчя та шиї. Історія і досягнення кафедри.
2. Біль, його компоненти, провідні шляхи болю. Значення болю в медицині, стоматології.
3. Інструментарій для видалення зубів. Методики видалення зубів, показання та протипоказання до видалення зубів, підготовка хворого до операції.
4. Ускладнення під час видалення зубів і в післяопераційному періоді: клініка, діагностика, лікування і профілактика.
5. Місцеве потенційоване знеболення. Загальне знеболення. Серцево-легенева реанімація.
6. Місцеві анестетики, їх властивості, побічні дії. Обладнання для місцевого знеболення.
7. Аплікаційна, інфільтраційна анестезії. Ускладнення, їх профілактика і лікування. Видалення зубів під аплікаційним, інфільтраційним знеболенням.
8. Позаротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення і їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.
9. Внутрішньоротове знеболення нижньої щелепи: показання, ускладнення, їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.
10. Підчоямкова, різцева анестезії: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.
11. Туберальна, піднебінна анестезія: показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів верхньої щелепи.
12. Центральні провідникові методи знеболення щелеп і прилеглих тканин.
13. Хвороби прорізування зубів. Затримані та напівзатримані зуби. Перикороніт: клініка, діагностика, лікування, ускладнення.
14. Періодонтити: класифікація, клініка, профілактика, хірургічні методи лікування. Одонтогенна гранульома обличчя: клініка, лікування.
15. Одонтогенний періостит щелеп (гострий, хронічний): клініка, діагностика, лікування, ускладнення, фізіотерапія.
16. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: етіологія, патогенез, класифікація. Досягнення кафедри.
17. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: клінічний перебіг, диференційна діагностика, профілактика, лікування (хірургічне, медикаментозне, фізіотерапевтичне тощо), ускладнення. Досягнення кафедри.
18. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп: клініка, діагностика, лікування, ускладнення, їх профілактика.
19. Специфічні запальні процеси ЩЛД (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс), СНІД: класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування.
20. Засвоєння правових норм з оформлення амбулаторної медичної картки пацієнта, хворого на періодонтит, періостит, перикороніт, остеомієліт. Закріплення навичок заповнення амбулаторної медичної картки (з наступним написанням зразка).

21. Флегмони та абсцеси щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД): класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, принципи лікування, профілактика ускладнень. Запальний процес ЩЛД: етіологія, патогенез, типи клінічних реакцій та особливості перебігу одонтогенних запальних захворювань. Роль імунної, гормональної, судинної, кровозгортувальної системи, тощо.
22. Лімфаденіти, аденофлегмони ЩЛД: етіологія, патогенез, діагностика, клініка, лікування, профілактика.
23. Фурункули і карбункули обличчя: класифікація, етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування, ускладнення.
24. Бешиха обличчя, нома, гемодинамічні некрози. Перевірка правильності заповнення зразка амбулаторної медичної картки.
25. Абсцеси піднебіння та підочноямкової ділянки: етіологія, особливості лікування, профілактика. Флегмона орбіти: особливості виникнення, локалізація, клінічний перебіг; диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.
26. Флегмони виличної, скроневої ділянки: особливості виникнення, локалізації, клінічного перебігу; диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.
27. Флегмони щічної, білявушно-жувальної, позащелепної ділянки: класифікація, особливості виникнення, локалізації, клінічного перебігу; диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.
28. Абсцес під'язикового валика та щелепно-язикового жолобка: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування. Флегмони підпідборідної, підщелепної ділянки: особливості клінічного перебігу, диференційна діагностика, лікування.
29. Глибокі флегмони ЩЛД: відмінності від поверхневих. Флегмони приглоткового та крилопіднебінно-щелепного просторів: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.
30. Флегмона крило-піднебінної та підскроневої ямок: особливості виникнення, локалізація, клінічний перебіг; диференційна діагностика, хірургічні методи лікування.
31. Флегмони язика, дна порожнини рота та шиї, гнилістно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.
32. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо верхньої щелепи: сепсис, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу.
33. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо нижньої щелепи: медіастиніти, пневмонії та інші: класифікація, патогенез, особливості клінічного перебігу, діагностика, клініка, лікування, прогноз. Інфекційно-токсичний шок.
34. Етіологічні та патогенетичні принципи загального і місцевого лікування одонтогенних запальних процесів обличчя та шиї. Накладання вторинних швів, косметичні аспекти.
35. Гострий і хронічний одонтогенний гайморит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диференційна діагностика, профілактика, лікування, ускладнення. Пластичне усунення оро-антрального сполучення.
36. Артрит і артроз скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС. Пластика СНЩС та його компонентів.
37. Гострий, хронічний некалькульозний сіалоаденіт: етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, попередження ускладнень, профілактика. Пластика протоків слинних залоз.
38. Слинно-кам'яна хвороба (сіалолітіаз): етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження. Сіалози: класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування.
39. Травматична хвороба: патогенез, особливості при пошкодженнях ЩЛД.
40. Загальна характеристика, клінічний перебіг, діагностика вогнепальних поранень і пошкоджень м'яких тканин, кісток обличчя в мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, особливості клінічного перебігу, діагностика пошкоджень на етапах медичної евакуації. Вплив порушень естетики обличчя на психіку поранених. Пластична хірургія в лікуванні пошкоджень обличчя. Сучасна вогнепальна рана, її лікування.
41. Супутні ускладнення пошкоджень ЩЛД (кровотеча, асфіксія, шок), їх профілактика. Медична допомога на місці травми, на етапах медичної евакуації.
42. Ранні ускладнення пошкоджень ЩЛД (синдром тривалого здавлення тканин обличчя). Медична допомога на місці травми, на етапах медичної евакуації.

43. Пошкодження м'яких тканин щід у мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, клінічний перебіг, методики хірургічної обробки ран, види швів. Надання допомоги таким пораненим на місці травми, на етапах медичної евакуації з урахуванням естетики обличчя. Отримання тем для підготовки семінарського заняття (до теми №).
44. Пошкодження нижньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг, діагностика, медична допомога пораненим на місці травми, на етапах медичної евакуації. Хірургічна обробка ран при пошкодженнях нижньої щелепи, принципи пластичної хірургії. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.
45. Пошкодження верхньої щелепи в мирний час, в екстремальних умовах: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг, медична допомога пораненим на місці травми, на етапах медичної евакуації. Хірургічна обробка ран при пошкодженнях верхньої щелепи та принципи пластичної хірургії. Досягнення вітчизняних вчених і співробітників кафедри.
46. Пошкодження вилицевих кісток, кісток носа в мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, частота, клініка, діагностика, лікування. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.
47. Пошкодження кісток носа в мирний час, в екстремальних умовах: класифікація, частота, клініка, діагностика, лікування. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.
48. Тимчасова (евако-транспортна) імобілізація при пошкодженнях кісток лицевого черепа: вимоги, види, недоліки та переваги. Постійна (лікувальна) імобілізація щелеп назубними шинами, капами. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.
49. Постійна (лікувальна) імобілізація щелеп назубними шинами, капами при пошкодженнях кісток лицевого черепа: вимоги, види, недоліки та переваги. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.
50. Остеосинтез, апаратні методи фіксації фрагментів кісток лицевого черепа. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.
51. Регенерація кісткової тканини, види. Загоєння кісткової рани. Методи оптимізації регенерації кісткової тканини. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.
52. Термічні ушкодження обличчя в мирний час, в екстремальних умовах, їх наслідки, лікування, профілактика ускладнень, можливості пластичної хірургії. Опікова хвороба при ушкодженнях обличчя. Комбіновані пошкодження ЩЛД (БОР, РР), патогенез, варіанти клінічного перебігу залежно від особливостей ураження, їх лікування.
53. Анкілози скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування. Досягнення кафедри.
54. Контрактура нижньої щелепи (н/щ): етіологія, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
55. Вивихи н/щ: етіологія, клініка, діагностика, лікування.

Перелік вмінь та практичних навичок до підсумкового контролю «Виробнича практика з хірургічної стоматології»:

№	Вміння та практичні навички	Бали
1.	Продемонструвати вміння застосовувати принципи медичної деонтології у хірургічній стоматологічній практиці.	3-5
2.	Продемонструвати володіння сучасними методами та принципами санітарно-просвітницької роботи.	3-5
3.	Визначити основні структурні підрозділи організації стоматологічної хірургічної допомоги населенню України.	3-5
4.	Демонструвати вміння збирати скарги та анамнез.	3-5
5.	Демонструвати вміння заповнення медичної документації.	3-5
6.	Провести пальпаторне дослідження при запальних захворюваннях, пошкодженнях м'яких тканин та кісток щелепно-лицевої ділянки.	3-5
7.	Вміти взяти мазок, відбиток для цитологічного дослідження.	3-5
8.	Володіти методами виконання місцевого знеболювання в щелепно-лицевій ділянці (аплікаційне, інфільтративне).	3-5
9.	Володіти методами виконання провідникового знеболювання на верхній щелепі.	3-5

10.	Володіти методами виконання провідникового знеболювання на нижній щелепі.	3-5
11.	Провести типове видалення зубів.	3-5
12.	Провести нетипове видалення зубів.	3-5
13.	Провести видалення напівретинованих та ретинованих зубів.	3-5
14.	Здійснити розкриття субперіостальних абсцесів.	3-5
15.	Здійснити розкриття абсцесів м'яких тканин, флегмон.	3-5
16.	Продемонструвати розсічення та висічення слизової оболонки при перікоронаритах.	3-5
17.	Володіти методикою видалення секвестрів при обмеженому остеомієліті.	3-5
18.	Провести зупинку кровотечі після видалення зуба.	3-5
19.	Здійснити тампонування та ушивання ямки при перфорації верхньощелепної пазухи.	3-5
20.	Вміти зробити пункцію при запальних процесах щелепно-лицевої ділянки.	3-5
21.	Вміти виконати хірургічне лікування хронічного періодонтиту (резекція верхівки, гемісекція, ампутація, короно- радикулярна сепарація, реплантація).	3-5
22.	Провести зондування нориці, протоків слинних залоз, видалення конкрементів з протоків.	3-5
23.	Вміти виконати хірургічне лікування при травмі зубів та м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.	3-5
24.	Продемонструвати методи надання невідкладної допомоги - проведення штучного дихання, закритого масажу серця.	3-5
	Разом	72-120

6.6. Шкала відповідності оцінок

Отриманий результат у 200-бальній шкалі конвертується в традиційну чотирьохбальну систему та систему ECTS за наступною таблицею:

Оцінка у 200-бальній системі	Оцінка у традиційній чотирьохбальній шкалі	Оцінка с системі ECTS
180-200	5	A
164-179	4	B
150-163		C
135-149	3	D
120-134		E
<120	2	FX

7. Навчально-методична картка дисципліни

Теми рефератів для *денної* форми навчання

№	Назва теми	Кіл-сть годин
1.	Методи оптимізації регенерації кісткової тканини. Досягнення вітчизняних вчених, співробітників кафедри.	2
2.	Сучасні методи дослідження слинних залоз. Системні захворювання слинних залоз.	2
3.	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхній та нижній щелепах.	2
4.	Прояви лімфаденіту ЩЛД при специфічних захворюваннях: туберкульоз, актиномікоз, сифіліс, СНІД.	2
5.	Методика обстеження та оперативних втручань у хворих з травматичними ушкодженнями щелепно-лицевої ділянки.	2
6.	Патофізіологія клінічного перебігу запальних процесів щелепно-лицевої ділянки.	2
7.	Післяопераційне лікування хворих із травматичними ушкодженнями та запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки.	2
	Разом	14

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом.

8. Рекомендовані джерела Основна (Базова)

1. Маланчук В. О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія. /Маланчук В. О. — К. :

Здоров'я, 2011. — 424 с.

2. Бернадский Ю.И. – Травматология и восстановительная хирургия челюстно-лицевой области.- Киев: Вища школа. 1999.-389 с.
3. Горішний Б.М., Рибалов О.В., Саяпіна Л.М. – Щелепно-лицева хірургія екстремальних ситуацій: Навчальний посібник для студентів та лікарів-інтернів стоматологів.-Полтава, 2000.-221с.
4. Ломницький І.Я. Основи хірургічної стоматології.- Львів: Галдент, 2008. – 152 с.
5. Алгоритми практичних навичок з хірургічної стоматології /за редакцією проф. І.Я. Ломницького /- Львів: Галдент, 2011. – 60 с.
6. Митченко В.І., Панькевич А.І. Пропедевтика хірургічної стоматології. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004.
7. Робустова Т.Г. Хирургическая стоматология. – М.: Медицина, 1990.–576 с.
8. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. – Киев: 2002. – 1022 с.
9. Тимофеев О. О. Щелепно-лицева хірургія. / О. О. Тимофеев. — К. : Медицина, 2011. — 792 с.

Додаткова література:

1. Диагностика и лечение ранений / Под редакцией Шапошникова Ю.Г.- Москва: Медицина, 1984.-340с.
2. Ожоги: руководство для врачей /Под ред. Б.С. Вихреева, В.М. Бурмистрова. – Л. Медицина, 1086. – 272с.
3. Травматология та онкологія щелепно-лицевої ділянки: Збірник тестових запитань для студентів стоматологічного факультету /О.В. Рибалов, Л.М. Саяпіна, І.В. Яценко, О.О. Розколупа. – Полтава: АСМІ. 2002. – 197с.
4. Чистякова В.Ф. Травма лица и головного мозга.- Киев: Здоров'я, 1977.-103с.
Диагностика и лечение ранений / Под редакцией Шапошникова Ю.Г.-Москва.: Медицина, 1984.-340с.
5. Ожоги: руководство для врачей /Под ред. Б.С. Вихреева, В.М. Бурмистрова. – Л. Медицина, 1086. – 272с.
6. Травматология та онкологія щелепно-лицевої ділянки: Збірник тестових запитань для студентів стоматологічного факультету /О.В. Рибалов, Л.М. Саяпіна, І.В. Яценко, О.О. Розколупа. – Полтава: АСМІ. 2002. – 197с.

17. Інформаційні ресурси

- 1.<http://tst-nmu.org.ua>
- 2.<http://jada.ada.org/>
- 3.<http://www.joponline.org/>
- 4.[http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1600-051X](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1600-051X)
- 5.<http://www.quintpub.com/journals/prd/#.WcqpZ9SLSt8>
- 6.<https://prd-en.quintessenz.de/>

Методичне забезпечення:

- програма виробничої практики
- тематичний план практики
- методичні рекомендації та розробки для викладача
- методичні вказівки для студентів
- щоденник виробничої практики
- перелік теоретичних питань та завдань для перевірки практичних навичок.

НАПРАВЛЕННЯ НА ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Направляється на _____ практику в
(вид практики)

місто _____

на клінічну базу _____
(назва лікувального закладу)

Термін практики: з _____ по _____ 20__ р.

Керівник виробничою практикою від ВМНЗУ _____

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

Декан факультету _____

Керівник практики від лікувального закладу _____

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

Прибув до лікувального закладу „_____” _____ 20__ р.

М.П.

Підпис відповідальної особи _____

Вибув з лікувального закладу „_____” _____ 20__ р.

М.П.

Підпис відповідальної особи _____

ФОРМА ТЕКСТОВОГО ЗВІТУ СТУДЕНТА

1. Коротка характеристика бази (за думкою студента).
2. Оснащення та забезпечення бази інструментарієм і пломбувальними матеріалами.
3. Щоденне навантаження.
4. Взаємовідносини студента та співробітників базової лікувальної установи.
5. Відмітити, що нового студент засвоїв під час проходження виробничої лікарської практики.
6. Побажання та пропозиції щодо покращення проведення виробничої практики (думка студента).

 Підпис студента _____

ХАРАКТЕРИСТИКА
 студента _____ групи _____ курсу
 (прізвище, ім'я, по-батькові)

 Безпосередній керівник практики _____
 (П.І.П-б., підпис)

 Головний лікар лікувального закладу _____
 (П.І.П-б., підпис)

М.П.

РЕЦЕНЗІЯ НА ЩОДЕННИК
 Безпосередній керівник практики _____
 (П.І.П-б., підпис)

 Керівник практики від кафедри _____
 (П.І.П-б., підпис)

ПРИМІТКА. При написанні рецензії на щоденник слід відобразити такі показники: рівень теоретичної підготовки студента, оволодіння практичними навичками, знання рецептури, дотримання основ етики та деонтології, ставлення студента до оволодіння новими практичними навичками, знання правил оформлення медичної документації та щоденника.

 Оцінка за практику _____
 (прописом)

 « _____ » _____ 201_ рік.
 (день захисту практики)

 Підпис керівника практики від кафедри _____
 (П.І.П-б., підпис)

**Цифровий звіт
про проходження виробничої практики з хірургічної стоматології**

Перелік практичних навичок	Кількість вічок	Виконано	Підпис безпосереднього керівника від бази практики
Кількість відпрацьованих днів	10		
Прийнято хворих (усього відвідувань пацієнтів)	30		
З них: первинних	20		
Повторних	10		
Проведено анестезій:			
Провідникових:			
Туберальних	5		
Мандибулярних	5		
Інфраорбітальних	5		
Ментальних	1-2		
Торусальних	2-3		
Піднебінних	5		
Різцевих	5		
Термінальних:			
під'язикових	5		
Щічних	5		
на верхніх щелепах	5		
Плексуальних	10		
Видалення зубів та коренів	30		
Ургентні операції:	5-10		
розтин підокісних абсцесів	2-3		
хірургічна обробка ран	1		
розтин абсцесів м'яких тканин	1-2		
розтин слизової оболонки при перікоронариті, видалення слизової оболонки при перікоронариті	3		
Видалення ретинованих та дистопованих зубів	1-2		
Лікування ускладнень:	2-3		
зупинка кровотечі, гематоми	1-3		
Альвеолі ти	1-2		
Планові операції:	3-5		
Асистенції	2-3		
самостійні втручання	1-2		
Інші види маніпуляцій:	6-9		
післяопераційна перев'язка	2-3		
промивання лунки, рани	2-3		
Зняття швів	2-3		